

UTBILDNINGSPLAN

för Socialpedagogutbildningen på Jämshögs folkhögskola

Utbildningens innehåll, förutsättningar och pedagogisk metod

Socialpedagogutbildningen är en tvåårig yrkesutbildning till socialpedagog som bygger på branschorganisationen BALSAMs normerande utbildningsområden. Utbildningen är tvärvetenskaplig och huvudämnet är socialpedagogik. Andra viktiga delar av utbildningen är psykologi, sociologi, kommunikation, det sociala arbetets organisation, lagstiftning och dokumentation, etik och värdegrund, målgrupper och metoder inom socialt arbete samt vetenskapsteori. Praktisk färdighetsträning genom Lärande i arbete ingår som en betydande del av utbildningen. Det socialpedagogiska perspektivet genomsyrar utbildningen.

I utbildningen läggs stor vikt vid personlig utveckling och gruppprocesser. Vi arbetar processinriktat med erfarenhetsbaserat lärande där teorier och begrepp varvas med reflektion och praktiska övningar, både individuellt och i grupp. Kreativa uttrycksätt som exempelvis bild, musik och drama används för att levandegöra och gestalta vårt lärande. Ett professionellt förhållningssätt i samtal och bemötande är i ständig fokus under utbildningen. I alla kurser övas reflektion som ett redskap för personlig och professionell utveckling. I mötet med andra lär du dig om dig själv och din omvärld. Daglig fysisk närvaro på skolan och ett aktivt deltagande i gruppen är en förutsättning för detta lärande.

Socialpedagogutbildningen genomsyras av folkbildningens fyra syften, som är att:

1. stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin
2. bidra till att göra det möjligt för en ökad mångfald människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen.
3. bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället
4. bidra till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet.

Undervisning

Undervisningen bedrivs i form av föreläsningar, seminarier, gruppövningar, diskussioner, rollspel, filmer, kreativa övningar, fallbeskrivningar, handledning, självstudier samt instudering av litteratur.

Bedömning

Bedömning av lärandet sker löpande under utbildningen. Fysisk närvaro och aktivt deltagande är en förutsättning för bedömning av deltagarens utveckling och tillgodogörande av undervisningen. Gruppprocessen är en central del av utbildningen och deltagarens engagemang i den är avgörande för deltagarens utveckling. Hög frånvaro kan därför utgöra en enskild grund för underkännande på en kurs inom utbildningen. Utöver detta används både skriftliga, kreativa och muntliga uppgifter, individuellt och i grupp, för att bedöma deltagarens kunskaper, färdigheter och kompetenser. Vid bedömning avgörs om deltagaren uppfyllt målen för respektive kurs.

Kursutvärdering

Deltagaren medverkar i kursutvärdering efter varje kurs som ett led i att utveckla och bibehålla utbildningens kvalitet. Resultaten från kursutvärderingarna återförs till deltagaren.

Kurser under första året:

Grupprocess och reflektion del 1 av 2

Längd: del 1 = 2 veckor

Samma syfte och mål gäller för del 1 och 2

Syfte

Efter avslutad kurs kommer deltagaren ha specialiserade kunskaper om grupper, grupprocesser och dess bakomliggande teorier samt hur olikheter i personlighet, värderingar och erfarenheter påverkar samspel och utveckling i grupper. Kursen förmedlar även förmågan att kunna arbeta i grupp, kunna kommunicera samt hantera konflikter. Deltagaren kommer använda sig av reflektion för att förstå sin egen, andras och gruppens utveckling.

Kursen är återkommande under utbildningen som Grupprocess och reflektion del 1 och del 2.

Efter avslutad kurs ska deltagaren ha kunskaper om:

- teoretiska perspektiv på grupper, ledarskap, grupprocesser och gruppdynamik
- konflikter och dess uppkomst

Efter avslutad kurs ska deltagaren ha färdigheter i:

- identifiera hur ledarskapet kan påverka klimat och funktionalitet inom en grupp
- kunna identifiera och beskriva grupprocesser utifrån aktuell forskning

Efter avslutad kurs ska deltagaren ha kompetens i:

- konflikthantering
- att kritiskt pröva egna värderingar, reflektera över sina attityder och förhållningssätt i arbetet
- att aktivt arbeta för att skapa delaktighet, hållbarhet och effektivitet i grupper

Socialpedagogik

Längd: 5 veckor

Syfte

Syfte med kursen är att identifiera målgrupperna för det sociala arbetet. Att ge deltagaren kunskap om det socialpedagogiska arbetsfältet samt begrepp, inriktningar och förhållningssätt som har betydelse för det socialpedagogiska arbetet med utsatta människor. Att förstå socialpedagogik i ett historiskt och samhälleligt perspektiv. Deltagaren utvecklar även ett professionellt förhållningssätt samt ökar sin förmåga till självreflektion i relation till yrkesrollen.

Efter avslutad kurs ska deltagaren ha kunskaper om:

- socialpedagogikens rötter, pedagogiska teorier, perspektiv, begrepp och metoder med relevans för socialt arbete.
- den socialpedagogiska yrkesrollen och arbetsfältet.

Efter avslutad kurs ska deltagaren ha färdigheter i:

- att använda pedagogiska metoder i socialt arbete.
- att ge exempel på hur förhållningssätt, värderingar och människosyn kan ha betydelse för yrkesfunktionen.
- att hantera etiska/moraliska problem och frågeställningar.
- Planera, utföra och utvärdera socialpedagogiska insatser
- att söka, samla och kritiskt tolka relevant information.

Efter avslutad kurs ska deltagaren ha kompetens i:

- att bemöta andra med respekt och empati inom ramen för socialt arbete

Kommunikation för socialpedagoger

Längd: 3 veckor

Syfte

Syftet med kursen är att deltagaren ska få generella kunskaper i kommunikation samt utveckla en bred förståelse kring vad som främjar kommunikationen i det sociala samspelet. Kursen belyser hur kommunikation påverkas av psykologiska, sociala och kulturella aspekter.

Efter avslutad kurs ska deltagaren ha kunskaper om:

- socialpsykologiska aspekter av kommunikation
- olika kommunikationsmodeller
- olika former av verbal och icke-verbal kommunikation

Efter avslutad kurs ska deltagaren ha färdigheter i:

- att förhålla sig på ett etiskt och korrekt sätt i varierande samtalssituationer.
- att kunna tillämpa olika tekniker och metoder för att anpassa dessa till varierande situationer.

Efter avslutad kurs ska deltagaren ha kompetens i:

- att medvetet och reflekterande använda den mellanmänskliga kommunikationen.
- att bemöta andra med respekt och empati inom ramen för socialt arbete.

Samhällsvetenskap, sociologi och kultur

Längd: 5 veckor

Syfte

Syfte med kursen är att synliggöra relationer mellan människor och de mönster som finns för dessa relationer. Kursen ger deltagaren förståelse för hur individens bakgrund och socialiseringsprocesser skapar beteenden, normer och problematik. Vidare skapas förståelse för interkulturella möten. Hur ser kultur ut och vad händer när vi möter en annan kultur? Vidare utvecklar deltagaren sin förmåga att möta andra människor på ett inkluderande sätt med förståelse för individens olikheter och att skapa förutsättningar för inkludering i samhället.

Efter avslutad kurs ska deltagaren ha kunskaper om:

- sociologiska teorier och framstående sociologiska tänkare
- hur samhällen skapas och hur människor formas av dem. Vetenskapliga begrepp och teorier
- hur social bakgrund, ålder och kön kan ha betydelse för socialt arbete

Efter avslutad kurs ska deltagaren ha färdigheter i:

- att använda sociologiska begrepp och förklaringsmodeller
- att reflektera kring olika kulturella perspektiv och mellankulturella möten
- tänka kritiskt kring samhällsvetenskapliga/sociologiska frågor och formulera åsikter som underbyggs av teori och empiri
- att använda samhällsvetenskap för att resonera om hur individer påverkas av strukturer

Efter avslutad kurs ska deltagaren ha kompetens i:

- Självständigt använda samhällsvetenskapliga teorier för att utveckla och förstå processer inom socialt arbete

Psykologi

Längd: 5 veckor

Syfte

Syfte med kursen är att introducera olika perspektiv inom ämnet psykologi. Kursen ger förståelse för mänskliga beteenden, tankar och känslor, med utgångspunkt i socialpsykologiska teorier och begrepp. Deltagaren kommer även utveckla kunskaper om psykologi och dynamik på gruppnivå.

Efter avslutad kurs ska deltagaren ha kunskaper om:

- det historiska perspektiv och psykologins grunder
- olika psykologiska perspektiv som personlighetspsykologi, socialpsykologi och neuropsykologi, kognitiv psykologi
- hjärnan och nervsystemet
- utvecklingspsykologi med anknytningsteori

Efter avslutad kurs ska deltagaren ha färdigheter i:

- anknytningsmönster hos barn och i vuxen ålder
- genusperspektiv för barn- och ungdomars identitetsutveckling
- stress och återhämtning
- gruppsykologiska begrepp och teorier
- att analysera en situation eller problematik ur olika psykologiska perspektiv

Efter avslutad kurs ska deltagaren ha kompetens i:

- arbetsgruppens dynamik
- konflikter och konfliktbearbetning

Självledarskap

Längd: 3 veckor

Syfte

Syftet med kursen är att deltagaren genom teoretisk kunskap och praktiska färdigheter i självledarskap ska få ökad självkännet och möjlighet till reflektion och eftertanke över sin personliga utvecklingsprocess. Deltagaren får utveckla och träna på sin förmåga att leda både sig själv och andra människor. Deltagaren utvecklar sin förmåga till självinsikt, empati och reflektion.

Efter avslutad kurs ska deltagaren ha kunskaper om:

- personliga värdegrunder i perspektiv till det egna ledarskapet
- hur uppväxt och levnadsförhållanden påverkar och formar människor som individer.
- hur beteenden och mönster påverkar varje individ.
- genom medvetna val och handlingar har möjlighet att nå mål och önskade förändringar.

Efter avslutad kurs ska deltagaren ha färdigheter i:

- att skriva en personlig målformulering och starta en förändringsprocess i syfte att nå uppsatta mål.
- olika tekniker och metoder som utvecklar förmågan till självledarskap.
- att prata inför andra och aktivt lyssna.
- att visa förmåga att fortlöpande utveckla självkännet och empatisk förmåga

Efter avslutad kurs ska deltagaren ha kompetens i:

- Att leda sig själv och andra på ett tryggt och ansvarsfullt sätt med förmåga att engagera och motivera till personlig utveckling.
- att bemöta andra med respekt och empati

Juridik

Längd: 5 veckor**Syfte**

Deltagaren ska få grundläggande förståelse om det svenska rättssystemet. Kunskap om aktuell svensk lagstiftning inom det sociala arbetet med tyngdpunkt på SoL, LSS, HSL, SkoL, LVU, LVM, LPT, OSL. Kännedom om konventionerna för mänskliga rättigheter med särskilt fokus på barnkonventionen, samt asyl- och migrationsprocess.

Deltagaren utvecklar en förmåga att förhålla sig kritiskt till verksamheters organisation och metoder.

Efter avslutad kurs ska deltagaren ha kunskaper om:

- hur lagstiftningen går till.
- hur rättssystemet fungerar och är organiserat.
- den lagstiftning som berör det socialpedagogiska yrkesområdet.
- hur dokumentation genomförs inom det socialpedagogiska området.
- processer i den offentliga förvaltningen
- sekretess och tystnadsplikt.

Efter avslutad kurs ska deltagaren ha färdigheter i:

- att lösa enklare juridiska problem kopplade till yrket.
- att dokumentera socialt arbete i enlighet med gällande lagstiftning.

Efter avslutad kurs ska deltagaren ha kompetens i:

- att genomföra socialpedagogiskt arbete i en organisation utifrån de ramar som lagar och författningar ger.

LIA, del 1

Längd: 10 veckor**Syfte**

Att deltagaren omsätter teoretiska kunskaper om socialpedagogiskt arbete till praktiska färdigheter och får en tydlig bild av vad yrket som socialpedagog innebär. Kursen innefattar att planera och genomföra socialpedagogiska insatser tillsammans med en handledare. Genom att möta klienter och ta del av professionellas erfarenheter inom fältet utvecklar deltagaren strategier för eget handlande. Deltagaren får under kursen kännedom om lagstiftning, organisation och lokala rutiner på LIA-platsen.

Efter avslutad kurs ska deltagaren ha kunskaper om:

- praktiska socialpedagogiska insatser
- organisation, rutiner och relevant lagstiftning

Efter avslutad kurs ska deltagaren ha färdigheter i:

- att planera, utföra och utvärdera socialpedagogiska insatser
- att skapa konstruktiva relationer med klienter och kollegor

Efter avslutad kurs ska deltagaren ha kompetens i:

- att självständigt ansvara över klientnära arbete
- att agera med etisk medvetenhet i förhållande till individ och målgrupp

Projektarbete från A-Ö

Längd: 2 veckor

Syfte

Att ge goda insikter om projekt och dess olika faser. Deltagaren kommer att utforska projekt i olika storlekar och jobba tillsammans som en projektgrupp, med dess olika roller och funktioner.

Efter avslutad kurs ska deltagaren ha kunskaper om:

- ett projekts olika faser

Efter avslutad kurs ska deltagaren ha färdigheter i:

- att projektleda genom planering, organisering, styrning och rapportering – för att uppnå projektmål
- att planera socialpedagogiska projekt/insatser med utgångspunkt i vetenskaplig forskning

Efter avslutad kurs ska deltagaren ha kompetens i:

- att kunna leda, förmedla mål, samarbeta med olika intressenter samt delge resultat genom god kommunikation
- att ansvara för och leda ett projekt

Kurser under andra året:

Grupprocess och reflektion del 2 av 2

Längd: del 2 = 3 veckor

Samma syfte och mål gäller för del 1 och 2

Samtalsmetodik

Längd: 3 veckor

Syfte

Syftet med kursen är att deltagaren ska få grundläggande kunskaper i samtalsmetodik. Deltagaren kommer att utveckla sin kompetens kring olika samtal och förmåga att lyssna men också kartläggning och lämplig metod beroende på målgrupp. Deltagaren kommer aktivt träna på samtal och olika samtalsmetoder för att bli tryggare i rollen som samtalsledare. Fördjupning i MI – Motiverande samtal

Efter avslutad kurs ska deltagaren ha kunskaper om:

- samtalsmetoder som är relevanta för Socialpedagogens yrkesroll
- vikten av samtal och samtals betydelse i mötet med människor
- olika samtalsmetoder, begrepp och teorier som är aktuella för socialpedagogiska verksamheter

Efter avslutad kurs ska deltagaren ha färdigheter i:

- att motivera valet av situationer inom det egna yrkesområdet då det är lämpligt att använda motiverande samtal
- olika samtalstekniker och metoder samt hur dessa kan användas
- att problematisera och diskutera yrkesrelaterade situationer från olika etiska perspektiv

Efter avslutad kurs ska deltagaren ha kompetens i:

- att reflektera och tillämpa vald samtalsmetod i förhållande till målgruppen
- motiverande samtal (MI)

Funktionsnedsättning

Längd: 4 veckor

Syfte

Att ge deltagaren kunskap om olika funktionsnedsättningar med fokus på framförallt neuropsykiatriska diagnoser samt intellektuell funktionsnedsättning. Att deltagaren ska få kännedom om vikten av ett gott och anpassat bemötande av målgruppen, samt kunskap om olika behandlingsmetoder som används inom LSS, psykiatri, skola samt olika institutioner.

Efter avslutad kurs ska deltagaren ha kunskaper om:

- olika typer av funktionsnedsättningar och om målgruppernas olika livsbetingelser och förutsättningar
- bemötande av personer med neuropsykiatriska och intellektuella funktionsnedsättningar samt evidensbaserade pedagogiska förhållningssätt som kan vara användbara med dessa målgrupper
- diagnoser som företeelse i samhället samt förmåga att reflektera kring diagnosens funktion för både individen och samhället

Efter avslutad kurs ska deltagaren ha färdigheter i:

- ett gott bemötande och ett pedagogiskt förhållningssätt i mötet med personer med

funktionsnedsättningar i behov av stöd

Efter avslutad kurs ska deltagaren ha kompetens i:

- att uppmärksamma behov hos personer med olika funktionsnedsättningar och reflektera kring lämpliga pedagogiska insatser i olika situationer
- att självständigt kunna planera och praktisera grundläggande evidensbaserat behandlingsarbete med personer med funktionsnedsättning i en behandlingskontext

Familj och nätverk

Längd: 4 veckor

Syfte

Att ge deltagaren kunskap om familjearbete, nätverksarbete och systemteoretiska perspektiv. Att ge deltagaren kännedom om metoder för förebyggande och behandlande arbete med barn och ungdomar, familjer och föräldrar. Kännedom om hur behandlingsarbetet för ungdomar och familjer organiseras i samhället.

Efter avslutad kurs ska deltagaren ha kunskaper om:

- systemteoretiska perspektiv på sociala problem, och hur människor påverkar och formar varandra i nära relationer
- familjers olika livsbetingelser och förutsättningar samt bemötande av familjer med olika sociala problem.
- socialpedagogiska förhållningssätt och behandlingsmetoder som kan vara användbara med barn och familjer.

Efter avslutad kurs ska deltagaren ha färdigheter i:

- ett gott bemötande och ett pedagogiskt förhållningssätt i mötet med familjer med sociala problem.
- nätverksarbete

Efter avslutad kurs ska deltagaren ha kompetens i:

- att självständigt kunna planera och praktisera grundläggande evidensbaserat behandlingsarbete med barn och familjer i en behandlingskontext
- att som socialpedagog välja förhållningssätt och metoder för det socialpedagogiska arbetet utifrån en individs bakgrund och förutsättningar

Psykiatrisk problematik

Längd: 4 veckor

Syfte

Att ge deltagaren kunskap om psykisk hälsa och ohälsa i nutid och i ett historiskt perspektiv. Att deltagaren ska få kunskap om psykiatriska diagnoser samt grundläggande kännedom om hur vård och behandling av psykiatrisk problematik är organiserad i samhället samt kännedom om olika behandlingsmetoder.

Efter avslutad kurs ska deltagaren ha kunskaper om:

- skydds- och riskfaktorer för psykisk hälsa och ohälsa
- hur psykisk ohälsa definieras både i nutid och i ett historiskt perspektiv samt i olika kontexter
- hur vård och behandling av psykiatrisk problematik är organiserad i samhället
- om olika psykiatriska diagnoser och behandlingsmetoder för målgruppen

Efter avslutad kurs ska deltagaren ha färdigheter i:

- ett gott bemötande av personer med psykisk ohälsa/psykiatrisk problematik samt reflektion kring det egna förhållningssättet

- förstå hur andra yrkesgrupper använder psykologiska behandlingsmetoder
- hur personlighetsyndrom och andra psykiska sjukdomar påverkar beteende

Efter avslutad kurs ska deltagaren ha kompetens i:

- Att självständigt kunna planera och praktisera grundläggande evidensbaserat behandlingsarbete med personer med psykisk ohälsa/psykiatrisk problematik i en behandlingskontext
- förmåga att uppmärksamma psykiatrisk problematik hos människor och kompetens att lotsa personen vidare till rätt instans med hjälp av kännedom om psykiatrins organisation
- Självständigt problematisera socialt arbete som fokuserar på individnivå
- att som socialpedagog välja förhållningssätt och metoder för det socialpedagogiska arbetet utifrån en individs bakgrund och förutsättningar

Missbruk och kriminalitet

Längd: 4 veckor

Syfte

Att ge deltagaren kunskap om beroendeproblematik, medberoende och kriminalitet som livsstil. Efter kursen ska deltagaren ha kunskap om bakomliggande orsaker, symtom och behandlingsmetoder inom området. I kursen behandlas beroendepersonligheten, samsjuklighet, kriminellt beteende och kunskap om olika droger. Deltagaren ska också få kännedom om samhällets organisering av behandlingen inom området.

Efter avslutad kurs ska deltagaren ha kunskaper om:

- tecken på missbruksbeteende och drogpåverkan
- beroendepersonligheten, hur den utvecklas och hur tillfrisknande kan uppstå
- hur en kriminell livsstil uppstår och fungerar, samt hur den kan förändras
- hur missbruk och kriminalitet påverkas och formas av den sociala kontexten
- behandlingsmetoder inom området

Efter avslutad kurs ska deltagaren ha färdigheter i:

- att bemöta och kartlägga beroende och medberoende
- att reflektera kring hur det sociala arbetet, samhälleliga normer, socialpolitik och lagstiftning påverkar dessa sociala problem

Efter avslutad kurs ska deltagaren ha kompetens i:

- att bemöta personer med missbruksproblematik, medberoende eller en kriminell livsstil på ett respektfullt och ändamålsenligt sätt för att främja ett tillfrisknande
- att självständigt kunna planera och praktisera grundläggande evidensbaserat behandlingsarbete med personer med missbruksproblem och/eller kriminalitet i en behandlingskontext

LIA, del 2

Längd: 9 veckor

Syfte

Att deltagaren omsätter teoretiska kunskaper om socialpedagogiskt arbete till praktiska färdigheter och får en tydlig bild av vad yrket som socialpedagog innebär. Kursen innefattar att planera och genomföra socialpedagogiska insatser tillsammans med en handledare. Genom att möta klienter och ta del av professionellas erfarenheter inom fältet utvecklar deltagaren strategier för eget handlande. Deltagaren får under kursen kännedom om lagstiftning, organisation och lokala rutiner på LIA-platsen.

Efter avslutad kurs ska deltagaren ha kunskaper om:

- organisation, rutiner och relevant lagstiftning

Efter avslutad kurs ska deltagaren ha färdigheter i:

- att planera, utföra och utvärdera socialpedagogiska insatser
- att skapa konstruktiva relationer med klienter och kollegor
- praktiska socialpedagogiska insatser

Efter avslutad kurs ska deltagaren ha kompetens i:

- att självständigt ansvara över klientnära arbete
- att agera med etisk medvetenhet i förhållande till individ och målgrupp
- att självständigt identifiera, formulera och lösa problemsituationer
- att självständigt resonera om etiska dilemman inom socialt arbete
- ansvara för och leda socialpedagogiska insatser

Fördjupningsarbete

Längd: 9 veckor

Syfte

Kursen syftar till att deltagaren tillägnar sig grundläggande kunskap om vetenskapsteori och vetenskaplig metod för att kunna tillgodogöra sig akademisk litteratur och forskningsartiklar relaterat till socialt arbete. Syftet är också att genomföra ett självständigt fördjupningsarbete.

Deltagaren ska kunna planera, utföra samt identifiera resurser, formulera, analysera, lösa problem och utföra komplexa uppgifter kopplade till yrkesrollen.

Efter avslutad kurs ska deltagaren ha kunskaper om:

- forskningsprocessen med särskild relevans för socialt arbete
- forskningsetiska frågeställningar
- grundläggande vetenskapsteori
- vetenskapliga metodens för- och nackdelar

Efter avslutad kurs ska deltagaren ha färdigheter i:

- att tillgodogöra sig vetenskapliga artiklar på svenska och minst ett främmande språk
- att planera och självständigt genomföra ett uppsatsarbete med utgångspunkt från en forskningsfråga.
- kritiskt granska vetenskapliga arbeten.

Efter avslutad kurs ska deltagaren ha kompetens i:

- att självständigt kunna genomföra och opponera ett uppsatsarbete.
- att ha ett kritiskt tänkande kring en verksamhet och dess metoder.
- att självständigt söka, tillgodogöra sig och tillämpa vetenskaplig information.
- Källkritik och källhantering

Yrkesutbildningar i Socialpedagogiskt Arbete